СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIII. Ч. 41. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, середа, 28-го лютого 1945. No. 41. NEW YORK and JERSEY CITY, Wednesday, February 28, 1945. VOL. LIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ЛЮЇС ЗАПОВІДАЄ НОВИЙ СТРАЙК УГЛЕКОПІВ

ВАШИНГТОН. — Контракт юнії Юнайтед Майн Воркерс оф Америка з підприємцями вигасає з днем 31. березня 1945. р. За три дні розпічнуться переговори між обома сторонами для віднови контракту. Щоби залишити собі вільну руку на всякий випадок, предсідник майнерської юнії Джан Дж. Луїс вислав до департаменту праці та до Краєвої Ради Робітничих Відносин лист з повідомленням, що на випадок невдачі при віднові контракту майнерська юнія викличе страйк серед копальників мягкого вугілля. Коли б прийшло до страйку, він обійме 400,000 майнерів. Копальники твердого вугілля мають контракт до 30 квітня, отже вони не мають обовязку виходити на страйк разом з копальниками мягкого вугілля.

ТРЕБА ТРИ ТИЖНІ ДЛЯ ВІДЛОЖЕННЯ НОВОГО ПОБОРУ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський Директор Поборової Служби полк. Артур В. МекДермот проголошує, що на підставі інструкцій з Вашингтону він приспішує вирішення аплікацій для відложення служби тих поборових, що мають бути покликані на підставі нових розпорядків Директора Мобілізації Ф. Бирнеса. Та, не зважаючи на поспіх, полагодження аплікацій вимагає 3 тижні часу.

На підставі теперішнього пляну місцеві поборові ради будуть наперед покликати молодь у віці понад 26—30 літ і будуть полагоджувати аплікації такої молоді за відложення служби на скільки апліканти викажуться, що вони займають ключеві позиції в есенціональних роботах.

ЗАКОНОДАТНІ ЗМІНИ З НАГОДИ ОБМЕЖЕННЯ ЗАБАВ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий сенатор з Бруклина Фред Дж. Морит зголосив в стейтовій леґіслятурі в Олбені законопроєкт, щоб власники концесій („лайсенсів") на алькогольні напитки дістали знижку при оплатах за лайсенси тому, що їх бизнес тепер обмежений. Оплати малиб бути знижені на $100—$200 на час тривання обмеження.

У сусіднім місті Нюарку, у стейті Ню Джерзі, стейтовий комісар для управильнення алькогольних напитків Алфред Е. Дрискол покликався на стейтовий закон і наказав замикати крамниці, де продають алькогольні напитки між 12. год. упівночі і 7. годиною ранку.

СЕНАТОР ДОМАГАЄТЬСЯ ОПРИЛЮДНЕННЯ КРИМСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Гю Батлер, републиканець з Небраски, зажадав, щоб президент Рузвелт і департамент стейту „склали повний рахунок перед конгресом із того, що наділі переводиться в заграничній політиці". Його промова в сенаті торкалася нарад Кримської Конференції. Він твердить, що сенат дав цілковиту повновласть президентови для конференції, тому тепер треба дати пояснення до урядового комунікату. На його думку, Америка ще не виявила своєї закордонної політики. — Урядовці департаменту стейту заявляють, що вони переводять прилюдну кампанію для висвітлення справ порушених в Домбартон Овкс, а вони ясно вказують на закордонну політику Америки.

НЕ РОЗГОЛОСИЛИ СМЕРТИ ПРОПОВІДНИКА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — У пятницю минулого тижня помер визначний пастор Англіканської Церкви, д-р. Дейвид Тіл. Його епископ довідався про смерть аж з ґазет, а ґазети довідалися з цього, що його товариш по званню відправив богослуження над його домовиною. Більше не було ніякої згадки ні про смерть ні про похорон. Родина оприлюднила погляди небіжчика, що він ввесь час виступав проти похоронних парад. Він твердив, що як народини так і смерть людини є строго-родинною справою. За життя він гостро проповідував проти цього, щоб з Різдвяних Свят робити сезон торгівлі.

ФОТОҐРАФІЧНА ЛЯМПКА ТАЙНОЮ ЗБРОЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Летун з маринарського корпусу, який був провідником 74 нічних виправ проти японців для скріплення кампанії в Іво Джіма заки ще американські війська перевели інвазію цього острова, виявив, що він припадково відкрив нову „тайну зброю" із силою 500 мільйонів свічок. Цею зброєю є фотоґрафічна лямпка, яка освітлює предмети при нічнім фотоґрафуванню. Лямпка вибухає і на кілька минут засліплює ворожих стрільців так, що американці тимчасом можуть скидати бомби. Щоб це перевести, летуни скидають наперед фотоґрафічні вибухаючі жарівки, а за ними скидають бомби.

Злучені Держави зголошують "Економічну Хартію Америк" на конференції в Мексику

МІСТО МЕКСИК. — На Між-Американській Конференції зголосили делегати Злучених Держав „Економічну Хартію Америк" з метою збільшити співпрацю у воєнних змаганнях, забезпечити правильний перехід з воєнної господарки на мирову і причинитися до піднесення способу життя в цілій Американській півкулі. Хартія міститься у 8 резолюціях, внесених вашинґтонською делеґацією.

„Економічний Чартер" обіймає такі засади: Піднесення життєвих вимог; рівний доступ для всіх держав до матеріялів в торговлі й до сирівців; зменшення митних перешкод на границях; недопускання до приватних міжнародніх змов (картелів), що змагають до обмеження свобідної торгівлі; справедливе й рівне трактування заграничних підприємств і капіталів; підтримка для пропозицій в справі земельної господарки й фінансів.

Кожна із проголошених засад обіймає по кілька точок. Всі вони мають на ціли довести до цього, щоб людина стала корисною для людства і щоб мала повну життеву забезпеку безогляду на працю, якою займається.

ХОЧУТЬ ВТЯГНУТИ КАНАДУ ДО ПАН-АМЕРИКАНСЬКОЇ ЮНІЇ

На Між-Американській Конференції зголосили делеґати републики Чіле резолюцію, щоб запросити Канаду до Пан-Американської Юнії. Резолюція прийде під наради Орґанізаційної Комісії. Вже тепер замітно, що ца справа натрапить на трудноші тому, бо Канада не є незалежна держава. Дехто висловлює погляд, що резолюція назріє до здійснення аж після конференції в Сан Франсиско.

ОБЕРЕЖНО ГОВОРЯТЬ ПРО ЕСПАНІЮ ПІД ДИКТАТУРОЮ ҐЕНЕРАЛА ФРАНКА

Після того, як делеґати з Кольомбії зголосили резолюцію, щоб Між-Американська Конференція рішила пірвати звязки з режімом ґенерала Франка в Еспанії, конференція вирішила відсунути цю справу цілком спід нарад. Перший, що спротивився дебатуванню прилюдно над цією справою, був мексиканський міністер закордонних справ сеньор Есекіел Паділя.

НАДІЮТЬСЯ ЗБЛИЖЕННЯ АРҐЕНТИНИ ДО РОСІЇ

БУЕНОС АЙРЕС. — Віцепрезидент Арґентини полк. Хуан Перон заявив, що він бажає повного привернення диплоьматичних зносин з Советами і Злученими Державами Америки. Водночас сказав теж, що нема достаточної причини нагло виповісти війну Німеччині.

Партія Праці піддержує становище Чорчила в Ялті

ЛОНДОН. — На передодні парляментарної дебати над рішеннями кримської конференції Партія Праці дала до зрозуміння, що підчас цеї дебати вона буде піддержувати становище Чорчила. Політику Чорчила в цім згляді будуть критикувати тільки деякі консервативні посли за рішення в польській справі.

ПОВНА ЗГОДА МІЖ МАРШАЛОМ АЛЕКСАНДРОМ І МАРШАЛОМ ТІТОМ

РИМ. — Головна кватира аліянтських збройних сил подала до публичного відома, що маршал Александер, начальний командант аліянтських збройних сил на Середземнім морю, дійшов до повного порозуміння з маршалом Тітом.

МОСКОВСЬКІ ПОЛЯКИ ВЗИВАЮТЬ ПОЛЯКІВ ДО ПІДДЕРЖКИ УРЯДУ

МОСКВА. — Московські поляки видали заклик до всіх поляків по всему світі, аби піддержали тимчасовий уряд у Варшаві в його праці коло відбудови Польщі. Кажуть вони: „Польща тепер вільна... Вона відроджується серед бурі й війни, сильна й незалежна... Ця Польща звязана сильним союзом з Советським Союзом, Британією, Америкою, Францією й Чехословаччиною".

НАЦІСТИ ПІДГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ ВІЙНУ — КАЖЕ „ПРАВДА"

МОСКВА. — Часопис „Правда" пише, що Гітлер установив Гімлера спеціяльним комісарем для переведення націстичної партії в підпілля та підготовання наступної, третьої, світової війни. Ці підпільні фашистівські орґанізації мають бути відомі як шеста колюмна.

ВІШАЮТЬ НІМЕЦЬКИХ ПРИХИЛЬНИКІВ НА МАДЯРЩИНІ

ЖЕНЕВА. — Місцевий часопис „Трібін" доносить, що на Мадярщині повішено 17 високих мадярських офіцирів, засуджених „народнім судом" у Будапешті за мучення й вбивання людей у мадярських концентраційних таборах. Аліянтський військовий уряд у Будапешті приказав інтернувати всіх німців на Мадярщині.

ВІДКЛАДАЮТЬ ПРОЦЕС ПРОТИ ПЕТЕНА

ПАРИЖ. — Суд, створений для суджения Петена, відложив свої сесії до 12. березня. З Петеном будуть суджені: 59 міністрів та понад 20 кольоніяльних ґубернаторів. Кажуть, що деякі міністри Петена будуть боронитися тайною угодою між Петеном і британійським урядом.

U S Army Signal Corps photo

ЛОМЛЯТЬ „НЕПЕРЕМОЖНУ" ЛІНІЮ ЗІҐФРІДА.—Націстівська пропаґанда запевняла роками німців, що побудована ними Лінія Зіґфріда є така сильна, що її Аліянти не зможуть ніяк пробити. Що вона сильна, це правда. Але що її можна розвалити, то доказом цього та сцена, що її бачимо на образку. Це переходять американські вояки з 90-тої дивізії через „смочі зуби", що входять в оборонну систему Лінії Зіґфріда.

АМЕРИКАНЦІ БОМБАРДУЮТЬ КЕЛЬН

ПАРИЖ. — Чотири аліянтські армії йдуть західною Німеччиною 200 миль широким фронтом проти здезорганізованих і назагал бездушних німецьких військ.

На півночі Перша Канадійська Армія вломалася вже в місто Калькар. Понижче неї Американська Девята Армія посунулася через Ельсдорф на віддаль шести миль від залізниці Мінхен—Глядбах та вислала клюґи на Кельн, котра вже находиться під обстрілом артилерії Першої Американської Армії. Американські панцирні авта женуть тепер по кельнській рівнині так званим „шляхом Гітлера", що збудований за взірцем американських „супергайвеїв". Ще далі на полудне Американська Третя Армія, посунувшися наперед сім миль, окружила уфортефіковане місто Бітбурґ.

Найбільше уваги звертає боротьба повзів Першої Армії під Кельн. Замітно, що ці повзи підійшли вже на віддаль 10 і пів милі від Кельну, а ще не стрінулися з панцирними відділами ворога. Замітною є теж боротьба Девятої Армії коло Ерзеленца, де вона поступає пересічно по три милі на день; один полковник при 102. Дивізії каже, що ці війська пробилися крізь цей важний вузол, чим здезорґанізували ворога до того, що він ніяк не може переорганізуватися для справного опору й піддається масово.

У німецькім місті Рітерсдорфі тисячка німецьких вояків вилягла на вулиці з домів та окружила з усіх боків компанію американських вояків, що їхали трьома повзами, і стали кричати до танкістів, щоби їх узяти в полон. Їх волю сповнено.

1,900 ЛІТАКІВ ЗАВДАЄ БЕРЛІНОВИ НАЙБІЛЬШИЙ УДАР ДНЕМ.

ЛОНДОН. — 1,200 американських бомбовиків скинуло на Берлін понад 3,000 тон вибухових і запальних матеріялів. Націлювано їх спеціяльно на залізничі двірці Шлеський, Північний і на Александерляцу, через котрі переходять певно всі війська й припаси на північну частину російського фронту. Одночасно коло 700 „мустенґів" та „тондерболтів" стріляло по місті зо скорострілів. Був це найбільший рейд на Берлін цеї війни. Ніччю по Берліні били ще британійські бомбовики.

Замітно, що „люфтвафе" знову не вийшла на боротьбу проти рейдерів. З рейду не вернуло 16 бомбовиків та 7 боєвиків.

НІМЦІ ДОНОСЯТЬ ПРО НОВУ РОСІЙСЬКУ ОФЕНЗИВУ.

ЛОНДОН. — Німецькі радіові новинкарі подали в понеділок вночі, що цілий східний фронт займився пожаром нової офензиви. Найзавзятіша боротьба йде на 100 миль широкім відтінку якраз напроти Берліна й Дрездена. Берлін подає, що на північні праве російське крило підійшло на 23 милі від Штетіна, столиці Поморя й важного порту на Балтику при гирлі ріки Одри.

Москва не потверджує цих берлінських комунікатів, а тільки каже, що Червона Армія далі наступає внапрямі Кеніґсберґу та зводить завзяті бої в Бреславі.

ВЗИВАЮТЬ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНУ ДО ПОВСТАННЯ.

ЛОНДОН. — Лондонське й московське радіо передало одночасно заклик 18 членів пяти чехословацьких партій до чеськословацьких підпільних орґанізацій повстати проти німецьких окупантів.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД У ЛОНДОНІ ІМЕНУЄ НОВОГО НАЧАЛЬНИКА ВІЙСЬК.

ЛОНДОН. — Рачкевіч, президент польського уряду на вигнанню, іменував ґенерала Андерса, команданта польських військ в Італії, начальним командантом усіх польських збройних сил, звязаних з лондонським режімом. Ці війська найшлися тепер у важкому положенню внаслідок рішення конференції трьох потуг у Ялті, котра признає правним уряд Польщі доповнений люблинський уряд.

Польському урядови в Лондоні дано до зрозуміння, що він не буде прошений на конференцію в Сан Франсіско, бо його не визнає советський уряд.

ОКУПАЦІЯ ОСТРОВА ІВО ПОСТУПАЄ ВПЕРЕД.

ҐВАМ. — На острові Іво Третя Дивізія Маринарів посунулася за добу на 400 ярдів наперед проти завзятого опору ворога й заняла вже весь центральний летунський майдан. Американські літаки почали вже вживати південного летнища.

АМЕРИКАНЦІ ЗАНЯЛИ ЩЕ ОДИН ОСТРОВ НА ФИЛИПИНАХ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ЛЮСОНІ. — Американські війська на Филипинах заняли остров Верде, що лежить між островом Міндором та островом Люсоном.

На Люсоні американські війська роблять постійні поступи в боротьбі за Манілу, хоча ворог скріпив свій опір у східній частині міста.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число в суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Зачинається місяць березень, а з ним і кампанія на Американський Червоний Хрест. Того року має вона принести суму аж двісті міліонів долярів.

Як бачимо, то з кожним роком ця благородна установа потребує щораз більше фондів і тому її буджет стає з кожним роком більшим. Чи дивота? І чи може бути інакше? Таж та установа є на те, щоб ратувати людей у нещастю, в нужді, в хоробі! А чи тої нужди і тих нещасть тепер менше в світі, як бувало?

Ні! Не менше, а далеко більше.

Крім цього — ми в війні! А як війна, то. праця Червоного Хреста куди більша ніж у мирних часах вже з того одного боку, що треба дбати про міліони полонених вояків, щоб їм нести матеріяльну поміч в поживі і ліках, щоб звязати з ними їхні родини, що ждуть на вістку від них і тим подібне.

А як з помічю нашим воякам на фронті, чи в прифронтових полосах, чи в запіллю? Хто з нас цього не бачив, хто про це не чув?

Не думаємо, що треба дуже розписуватись, чим є Американський Червоний Хрест та яку він роботу робить. А не треба цього робити просто тому, що наше громадянство, а зокрема наше жіноцтво, цею установою вже віддавна інтересується і щиро до неї відноситься. А ту щирість проявляємо кожного року своїми щедрими жертвами та працею для Американського Червоного Хреста.

Та є ще одно, на яке слід звернути загальну увагу. В многих наших місцевостях маємо вже Українські Відділи Американського Червоного Хреста, які ведуть добру роботу, за яку дістають признання. Ось це признання є не тільки признанням для тих Відділів, але для цілого нашого загалу в Америці, для цілого нашого українського імені. А коли так, то є обовязком кожного з нас ось ті Відділи підпирати.

Нам треба бути записаними якнайкраще в Американськім Червонім Хресті, бо це дійсна прикраса бути на почесному місці праці в цій установі. Але є теж ще й інша причина, а це та, що звязує нас з допомогою Україні, чи українським жертвам війни взагалі. Україна й українці найбільше витерпіли в часі цеї війни і ще будуть терпіти, а через А. Ч. Хрест можливо вдасться не одну українську рану загоїти.

Місяць березень є для всіх американців місяцем Американського Червоного Хреста. Місяцем вдержування і збуджування гуманних почувань і братолюбія.

Таким він був і далі є теж і для нас — американських українців.

Останній заклик Гітлера

Було колись, як Гітлер виголосив промову, то вона находила визначне місце на перших сторінках американських часописів, а на радіових новинкарських програмах подавали її зміст перед усіми іншими новинками. Нема нині кращого доказу занепаду впливу Гітлера як власне це, що нові його промови часописи звичайно погребують серед менше важних новинок, на задніх сторінках, а інколи згадку про них і зовсім поминають.

Остання промова Гітлера, заслугувала би по своїй суті ближчої уваги, якби не те, що виголошено її з нагоди 25-літнього ювилею проголошення національно-соціялістичної програми. Природним ходом річей такий ювилей дав би думаючій людині товчок задуматися над питанням, що саме дала світови й свому народови ця національно-соціялітсична програма. Можливо, що вже навіть серед тупого політично населення Німеччини проявлялися нахили задумуватися над значінням націзму для німецького народу, коли тепер висунено знову Гітлера, аби наново побаламутив німців своєю пропагандою про епохальні добра націзму для Німеччини.

Видно з промови, що в Німеччині вже трапляються люди, які найшли нову оцінку значіння націзму для Німеччини, коли Гітлер стільки часу й зусилля присвячує складанню вини за її теперішній стан на міжнародне жидівство, на союз капіталістів з большевиками, на чорта, на все інше, тільки не на націзм. Попадають у промові навіть виразні натяки на моральне заломання военного духа на домашньому фронті, коли кількома опадами згадується в ній про трусливу буржуазію, що схиляється до компромісів з ворогами, та про трусів, що мовляв у бажанню самозаховання готові уникати боротьби, ба навіть іти на саботажі проти німецької держави. Ще краще видно це зо загроз знищення до тла таких „слабодухів", до котрих то загроз Гітлер повертається в своїй промові кілька разів.

Поза те все промова має всі інші відомі типічні признаки Гітлерівської балачки, типічні противорічности манії переслідування й манію великости та дивачні суворости, що є випливом розбехтаного садизму (гону до жорстокости).

Німеччину з одного боку малюється як державу на вершку своєї потуги, а з другого боку як бідну жертву надприродного союзу експльоатуючого капіталізму й деструктивного большевизму, союзу, доконаного мовляв заходами тих міждержавних заговірників, жидів... Там з одного боку говориться, що Німеччина тепер переживає найстрашнішу крізу, в якій німцям мовляв треба гинути за свій край, а молодь Німеччини буде врятована й доживе великої будучности. Звичаєм дикарів і умово похиблених людей малюється світ розділений на дві сили, з котрих одна є вся біла, а друга зовсім чорна.

Все це старі Гітлерівські прийоми. Новиною можна назвати хіба те, що для зеднання німецьких сердець підмальовується це все християнськими фразами й називається ворогів чортами, а націстів вибранцями Божого Провидіння. У цьому останньому виявляється вся скрута націзму: через 25 літ він говорив проти християнства й проповідував німцям потребу до повороту передхристіянського німецького поганства, а тепер говорить словами засудженого ним християнства. Явище замітне: видно, що націзм предчуває свій кінець.

Микола Чубатий.

Обрахунок тисячлітнього польсько-українського сусідства

Боротьба на життя й смерть з ляхами.

Політичний та культурний наступ Польщі на українські землі, хоч ослаблені татарським лихоліттям, але колиску старої культури відмінного типу, приніс фатальні наслідки-заогнення боротьби проти наїзника „на землю та на віру" українського народу. Православія як релігійна виключність стає тепер національною вірою українців, куди більше ніж за старої княжої доби. Оборона „батьківської віри" та боротьба з польським шляхоцьким пануванням над Україною, це два головні кличі боротьби — спершу українського панства, а коли його не стало, українського міщанства, зорґанізованого в брацтвах, та козаччині.

Українсько-польська боротьба показала, що Україна є за сильна, щоб дати себе винародовити, але за слаба поконати Польщу та визволитися. Тому століттями Польща здебільша виходила переможна. Навіть такий військовий талан як гетьман Богдан Хмельницький не був всилі сам подолїти Польщу назавжди. Він тільки захитав силу Польщі в Україні, тому на нещастя завів Україну під московський протекторат, а згодом і в повну неволю.

Боротися проти України та Московщини це вже було понад її сили; тому Польща зачинає скоро занепадати, висилена боротьбою з Україною, зовсім так, як колись Україна стала занепадати, висилена боротьбою з азійськими кочовиками. З тої боротьби скористала Московщина відроджена по „Великій Смуті", з початку 17-го століття, себто по революції та низці переворотів по вимертю московської галузи родини Руриковичів. На склоні 17-го століття, Москва загорнула козацьку, найбільше динамічну частину України.

Під Полтавою (1709) вирішилася не тільки судьба України, але й Польщі.

По смерти Хмельницького розгорілася двацять-пятьлітна боротьба за Україну: поміж Польщею, Московщиною та українським самостійництвом, що старалось опертись то на Швецію, то на Туреччину. Україна стала через те чимсь таким, як нині осмаленою землею, Великою Руїною. Одначе й сила Польщі так була основно потрясена, що її упадок був невідкличний.

Вже при кінці 17-го століття стало ясним, що тільки стисле порозуміння Польщі та України може вратувати обі нації супроти наступу Московщини й то при помочі посторонних сил Швеції та Туреччини, заінтересованих в спиненні розросту імперії царя Петра Великого — Росії. Нажаль того зрозуміння не було ні серед загалу поляків, ні серед загалу українців. Історичні мрії про потугу і свою місію на сході Европи; в сполуці з нечуваною досі навіть в польській історії, нетолеранцією 18-го століття, робили польсько - українське порозуміння неможливим.

З другого боку серед українців рак москвофільства запустив такі небезпечні коріння, що кидав українського брата на брата під зручною диреґентурою Москви. Гайдамацьке повстання та різня братів уніятів це був тільки доказ глибокої хороби тогочасних українців, викликаної заразками з Москви.

Такі два хорі партнери — розшаліла нетолеранцією Польща та заражена москвофільством Україна — сціпилися до бою, тому мусіли оба згинути та оба дістатися в одно ярмо. Слабий проблеск національних інтересів України та Польщі появився на початку 18-го століття. Це було повстання Івана Мазепи проти Московщини та його союз з частиною поляків, а саме з ґрупою прошведського короля Станислава Лещинського. Оба ці світлі уми, Мазепа та Лещиньскі, це останні проблески отверезіння й серед українців і серед поляків. Оба вони, Мазепа і Лещиньскі, не найшли загального зрозуміння серед загалу обох хорих громадянств, тому повстання геть. Мазепи не вдалося. Побідою царя Петра В. під Полтавою (1709) вирішилася доля України і доля Польщі. Кількадесять літ пізніше „Польща впала тай нас придавила", як сказав Тарас Шевченко. Обі нації аж до останніх хвилин свого сяко-такого самостійного національного життя, сціплені у заїлій боротьбі, попали в російську неволю на повних 150 літ.

III.

В спільній недолі без користи з історичного досвіду століть.

В тюрмі вязень звичайно має дуже багато часу до надуми. Щасливий він, коли вдумається в себе, пізнасть свої провини та винесе постанову поправи. Польща в неволі трьох держав, Росії, Прус та Австрії, показала перлини свого патріотизму. Вона поставила себе в ролю Христа всіх народів, що терпить за волю всіх народів — як писав найбільший польський поет А. Міцкевич. Тому майбутня Польща, мріяв він, стане взором справедливости та толеранції. Та рівночасно другий представник підяремної Польщі, Генрик Сенкевич, годував поляків перлинами шляхецької самоволі на Україні, нетолеранції та погорди до українського сусіда. Його майбутня Польща уособлена є бутним та несеріозним шляхтичем Заґлобою. Польща Сенкевича стала духовою власністю і мрією загалу польського національного проводу на нещастя Польщі і України.

Українське громадянство в московській неволі, виховуване російською православною церквою, теж не віднайшло шляху Мазепи, орієнтації на західну Европу; тому Мазепу виклинали по церквах всеї України. Мазепу довший час неприхильним словом згадували всякі народолюбці, як про пана та прихильника панщини, а його самостійництво, його величезні культурні заслуги для нації це було ніщо.

Цей бациль москвофільства, встрикнений і постійно аж до нині встрикуваний з Москви й за наших часів, не дає змоги поважним шарам українського, ніби навіть національно свідомого громадянства, зрозуміти правдиву суть українства пізнати шлях, що веде до його національного визволення. Ним є орієнтація українства на демократичну Західну Европу.

Ніде правди діти, що вина таки в більшости все була по стороні Польщі. Показали це події по першій світовій війні, коли появилася вимріяна нагода відбудувати й незалежну Польщу і незалежну Україну, бо Москва лежала в руїні розбита внутрішною революцією.

Прогавлена остання можливість.

Російська революція на короткий час здіймила з України та Польщі ярмо, що гнобило їх та не давало можливости свобідно відітхнути. Заіснувала вимріяна спосібність відбудувати національне й державне життя обох народів. Від часів „Великої Московської Смути" на початку 17-го століття Росія ніколи такою слабою не була.

Український та польський нарід стали відбудовувати свої дрежави. Льоґіка фактів вимагала стислого порозуміння та справедливої згоди, щоби поки залізо горяче кувати та завести новий лад у Східній Европі, повалити імперію Петра Великого. На жаль в Польщі перевагу взяли люди ідеольоґії Сенкевича — легких здобутків на Україні. Польща пішла походом на Україну, на 20 літ загорнула Західну Україну від України на це, щоб помогти відродитися Росії наново захопити Україну. По 20 літах Росія відбудувала таку потугу, що не тільки істнування України; але теж істнування самостійної Польщі сталося неможливим.

Польща остаточно віддала Західну Україну, але не її власникови, тільки Росії. А з нею на додаток і власну самостійність. Загорнення Росією Західної України кінчить довговікову боротьбу обох народів програною обидвох народів.

Який балянс вікової боротьби Польщі та України?

Той балянс уемний для обидвох. Польща посуваючися на схід стратила цінні свої західні землі та відзискати їх вже не буде всилі. На сході поляки добули на українцях їх західне пограничча-пояс біля 36—40 миль широкий, від Вислоки по теперішну лінію Сталіна. Українці стратили Холмщину та Підляся, які напевно тепер будуть дорешти винародовлені. Тим способом до Польщі повернули знов так звані червенські городи, що від часів Володимира В. були раз в посіданні України, то знов в посіданні Польщі.

Який є балянс України, покаже найближча майбутність. Україна нині осмалена земля; що четвертий українець вигинув або зник з України. Міліони українців пішли на вигнання в світ за очі і то найцінніший матеріял. Потрафить український нарід вилічити свої рани та утримати на своїй землі своє фізичне істнування, то український нарід вийде краще ніж польський нарід, хоч йому ще довгі століття прийдеться лічити рани москвофільства, що затроює його душу. А ці рани глибокі і лікування їх під Росією стає щораз тяжчим, бо Москва все новими та новими заразками затроює та затроювати буде національну душу українського народу. Дотого тепер має досконалу спосібність та повно всяких можливостей.

Український нарід нині загрожений в першу чергу у свому фізичному істнуванню. Чи і коли зможе Україна відродити своє населення, винищене найстрашнішою війною в історії людства, нині годі предсказати. Та український нарід, дістаючися у виключну владу Москви, може ще й більше загрожений з внутра. Понад 150 літ Московщина всіми середниками державного і громадського апарату затроювала душу українського народу, витворюючи типи горбатих душ малоросійських, неспосібних стояти на власних силах без московської тики (— червоної, спільности з російською демократією, спільности одної віри, тощо.

Одначе віримо, що невмірущий Геній українського народу вилікує рани зі зовні та заразки рака з нутра, хоч це лікування потриває десятки літ.

Польща стане сателітом Росії. Оба народи, остаточно розмежовані аж по таких страшних стратах, віднайдуть шлях, який загубили на початку своїх історичних часів: шлях добросусідського життя та солідарности проти спільного тюремного ключника — Москви.

(Кінець).

Н. С. ЛЄСКОВ

ВІД НЬОГО ДОБРУ МОЖЕШ НАВЧИТИСЯ...

I.

Хоч я з одного боку шляхтич, то з другого близький до „народу": моя мати з купецького стану. Вона виходила замуж із дуже багатого дому, одначе вийшла крадькома, з любови до мого батька. Покійний батько був лепський юнак щодо жінок, що постановив, це і зробив. Так йому вдалося і з мамою, та за цю моторність мамині батьки нічого їй не дали, крім, розуміється, виправи, постелі й Божого милосердя. Жили мої батьки в біді, одначе в багатої маминої рідні нічого не просили та й не сходилися з ними. Та як мені прийшлося їхати на університет, мати сказала:

— Ти поступи до вуйка Іллі Теодосієвича та від мене йому кланяйся. Це не пониження, а старших свояків поважати треба, — а він мій брат, до того побожний тай дуже поважають його в Москві. Він при всіх стрічах усе хліб-сіль подає, все попереду всіх стоїть із тацою або образом... і в ґенерал-ґубернатора з митрополитом приймали його... Від нього добру можеш навчитися.

II.

Була десь так шеста година вечором, як я прийшов до вуйкового дому. Перед брамою стоять коні з повозкою. Я кажу: „так і так — я сестрінок, студент, прошу сказати Іллі Федосієвичеві". А люди відповідають:

— Вони самі зараз виходять. Їдуть на прогульку.

Вийшов вуйко, кремезний — в очах на маму схожий, лише вигляд інший.

Я представився. Він вислухав мовчки, тихо руку подав і повідає:

— Сідай, проїдемося.

Я хотів відмовитися, та якось збентежився і сів.

— До парку! — приказав вуйко.

Коні відразу зірвались і пігнали, лише задня частина повозки підскакувала, а як за місто виїхали — ще скорше понеслись.

Сидимо ми, ні слова не говоримо, лише бачу, як вуйко собі циліндер на чоло натиснув, а на лиці пробивається така скука.

Їдемо ми, їдемо, я вже думаю: куди це він мене везе.

А вуйко нараз достоментно наче постановив що в душі починає давати візникові прикази один за одним:

— Направо! наліво. Коло „Яру" станеш!

Бачу з гостинниці багато прислуги висипало нам назустріч і всі перед вуйком мало не в три погибелі гнуться, а він із повозки й не ворухнеться, каже прикликати господаря. Приходить француз — також з великим пошанівком, а вуйко не ворушиться, кісткою палиці об зуби постукує і каже:

— Скільки ще є зайвих людей?

— Буде з трицять у кімнатах і три кабінети заняті.

— Всіх геть!

— Дуже добре.

— Тепер сема година — каже вуйко, глянувши на годинник — я в восьмій заїду. Буде готово?

— Ні, — відповідає господар — у восьмій тяжко... багато замовило... а в девятій будь-ласка, в усьому ресторані ніодного стороннього не буде.

— Добре.

— А що приготовити?

— Самособою, стіопів.

— І ще?

— Музику.

— Одну?

— Ні, краще дві.

— По Рябику післати?

— Певно.

— Французьких дам?

— Не треба їх!

— Пивницю?

— Всю.

— А як зі стравами?

— Карту!

Подали карту. Вуйко глянув і, здається, нічого не зрозумів, а може бути й не хотів розуміти. Посував по картці палицею тай каже:

— Ось це все на сто осіб.

І з цим зложив карту та встромив у кишеню.

Француз і радий і мнеться:

— Я — каже — не можу подати всього на сто осіб. Тут є річи дуже дорогі, яких у всьому ресторані всього на пять-шість порцій.

— А якжеж я можу моїх гостей розсортовувати? Хто що захоче, щоб усякому було. Розумієш?

— Розумію.

— А то, братіку, тоді й Рябика нічого не вдіє.

Оставили реставратора з його льокаями тай відїхали.

Тут я вже зовсім переконався, що попався туди, куди мені не ялося та пробував розпрощатися, одначе вуйко не чув. Він був заклопотаний. Їдемо й тільки то одного то другого зупиняємо.

— В девятій годині до „Яру" — каже коротко кожному вуйко.

А люди, що він це їм повідає, всі поважні такі дідусі, й усі знімають капелюхи тай так само коротко відповідають:

— Твої гості, твої гості, Федосієвичу.

Такто не тямаю, скільки ми зупинили, та я думаю з двацять і як вибила десята година, ми знову підїхали до „Яру". Слуг цілісенька юрба висипалася назустріч і беруть вуйка під руку, а сам француз на ґанку серветкою пил йому із штанів обтріпав.

— Вже нема нікого? — питається вуйко.

— Один ґенерал — відповідає француз — припізнився, дуже просився, щоб дозволили в кабінеті докінчити...

— Зараз мені геть його!

— Він зараз скінчить.

— Не хочу — доволі я йому дав часу — тепер хай іде на траву доїдати.

Не знаю, чим би це скінчилося, та в цюж хвилину ґенерал із двома панями вийшов, сів у повозку й відїхав, а рівночасно один за одним стали сходитися гості, що їх був спросив вуйко.

(Дальше буде).

Хто ширить баламуту і обманює?

Від довгого часу ширять большевики та їхні прихвостні різну баламуту у справі матеріяльної допомоги українським жертвам війни в Україні й поза нею, атакуючи Українсько-Американський Допомоговий Комітет в Філядельфії, що старається дістати урядовий дозвіл на те, щоби можна було вести допомогову акцію збоку американських українців в такий спосіб, щоби була своя власна організація, яка моглаб допомогу збирати, а теж мати можність провірити, куди зібрана нею допомога йде та хто її дістає. А далі, щоб у цій гуманітарній акції не було ніяких дискримінацій, та щоб діставали її українські жертви війни в Україні й поза нею. Як знаємо з проголошеного звіту останніх нарад У. А. Д. Комітету, то так є, що така організація може істнувати й діяти, та що самі урядові чинники докладають старань, щоб уможливити нашій організації працю, звязуючи її з такими американськими організаціями, що вже мають урядові дозволи на ведення такої гуманітарної акції.

Та така полагода справи не по смаку комуністам і комунізуючим. Тому вони беруться на такі штучки, які є властиво звичайним обманом, як це видно наглядно з того, що проголошує надісланий нам комунікат У. А. Д. Комітету:

* * *

Комунікат Злученого Українського Американського Допомогового Комітету.

По зборах Злученого Українського Американського Допомогового Комітету появилась в ґазеті „Українські Щоденні Вісти" ч. 38. з дня 8-го лютня, 1945., стаття під наголовком „Пора покінчити з баламутсвом", в якій поміщено частину листа, президентського бюра для контролі воєнних допомог до п. М. Князевича, як наступає:

"Dear Mr. Kniazewich:

"This will acknowledge your letter of January 25 in which you request information about the status of the Ukrainian American Relief Committee with headquarters at Philadelphia, Pa.

"This Committee under the leadership of Dr. Waiter Gallan of Philadelphia, applied in November, 1944 for registration with the President's War Relief Control Board. After careful consideration the Board denied the application of the Committee because of its belief that the objectives of the sponsoring group could be accomplished to best advantage by working through agencies already performing the types of service desired rather than by established new instrumentalities."

Подаємо оцим до відома читачів „Українських Щоденних Вістей", що цей лист, датований 2-го лютня, 1945., має ще другу часть, яку „У. Щ. Вісти" чомусьто пропустили. Ця друга часть звучить:

"The Board suggested that Dr. Gallan's committee, which is interested in aiding persons of Ukrainian descent wherever they may be located at the present time, shoud develop working relations with established agencies already authorized to provide these services in various areas. Such working agreements would take the form of plans by which the Ukrainian American Relief Committee would become an associate of such agencies as Russian War Relief, American Relief for France, the American Friends Service Committee, etc. These would constitute amendments to the registrations of these latter agencies, whereby **Dr. Gallan's Committee would be authorized by us to collect funds for assistance to persons of Ukrainian descent through the other agencies authorized to operate.**

Sincerely yours,

James Brunot,
Executive Director."

Управа Злученого Українського Американського Допомогового Комітету не проголошувала цього листа, щоб не втягати державних урядників до інтриґантської роботи згаданої ґазети.

За Управу Злученого У. А. Допомогового Комітету:

Д-р Володимир Ґалан.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Огляд праці Комітету Українсько-Американських організацій.

Від 1942 року працю колишнього Центрального Комітету в Ню Йорку переняв і провадив Обєднаний Комітет Українсько-Американських Організацій. За ті три роки істнування перевів цей комітет багато збірок на гуманні інародні цілі, влаштував декілька підприємств, як свята Т. Шевченка, Листопадові Свята і т. п. Щоб нюйорський загал дізнався дещо більше про істнування і ціль цього комітету, годиться дещо докладніше про нього написати. Отже Обєднаний Комітет існує 3 роки, а в його склад входять представники майже всіх національних товариств як відділи У. Н. Союзу, Провидіння, Союз Українок і товариства самостійні, разом 38. Обєднаний Комітет немає сталого місця зборів, тому можливо його праця менше успішна як повинна бути. Заходами того О. К. У. А. О. відбулось кілька віч між іншими одно в Купер Юніон Гол з яких дохід пішов на А. Червоний Хрест чи на „Вор Ріліф". Останнього року комітет влаштував свято в честь Шевченка 2. квітня 1944 в Стайвесант Гайскул, потім віче в салі св. Юрія при 6 вул. Свято Злуки Українських Земель також при 6 вул. відбулось 21. січня 1945 р. Крім того були збірки гроша на Ч. Х., на Вор Ріліф, на памятник для героїв міста Ню Йорку, так, що прихід Обєднаного Комітету за 1944 рік виносив $4,482.10, а розхід $4,199.06. Очевидно всі гроші пішли там, де були призначені.

З повищого короткого начерку бачимо, що в Ню Йорку такий комітет є конечно потрібний, майже необхідний. Без такого спільного тіла наша праця розгубиласяб і мало хто про неї знав би. Без Обєднаного комітету ми не моглиб влаштовувати наших національних свят, а без них ми не можемо обійтися, бо особливо в теперішніх часах, коли всякі звязки з рідним краєм перервались, саме вони одинокі нагадують нам, нашу традицію, лучать нас з нашим світлим минулим. Коли підемо на національне свято, почуємо пісню, яка пригадає нам дещо з історії; почуємо бесіду, в якій бесідник взиває нас не опускати рук, а братись за працю і плисти хочби й проти води. Ці свята тому нам потрібні, бо вони будять нашу совість і пригадують нам наші завдання.

Це булаб сторона українська праці комітету. А тепер візьмім нашу працю з точки погляду американського громадянина. Наш Обєднаний Комітет зібрав, як вже згадала понад $4,000 на А. Ч. Х. і Вор Ріліф. Чи не благородна це праця? Чи не є це наш обовязок таку працю робити? Для кого збираємо ті тисячі, які ідуть на А. Ч. Х. і Вор Ріліф? Чи не є це для наших власних дітей, які понесли життя своє в жертву Вітчині? З черги належить запитати тих, які в тій нашій праці ослабли, або зовсім збайдужніли: Чи думаєте, що Ви нічого не довжні тій прибраній Вітчині, яка приняла Вас за своїх? Чи думаєте, що ті молоді хлопці, які вернуться домів без рук і ніг простять Вам це, що Ви сиділи з заложеними руками, тоді, коли вони жертвували все на жертвеннику Вітчини? На ці питання дорогі. Браття і Сестри відповіджте собі самі. Ще додати треба, що наша праця в тім напрямі мусить бути посилена, коли хочемо жити і називатись громадянством. А щоб це було, мусимо піддержати працю О. К. У. А. О., а не розбивати його на інші комітети і комітетики.

Річні збори О. К. У. А. О. відбулись 9. лютого в домівці Демократичного Клюбу в Ню Йорку. До уряду на 1945 рік ввійшли: адв. Н. Гаврилко, голова; а містоголови п-ні М. Марусевич і М. Близнак; секр. Марія Демидчук, касієр Петро Кучма, контроля: п. Ликтей, п-ні К. Джорджія і п-ні М. Риґель. Представник-звязковий п. Д. Галичин. Зборами проводив проф. М. Чубатий.

На тих зборах присутні висказували думки, якби то притягнути всі інші товариства, які досі стояли осторонь від нашої праці. Збори винесли рішення злучити працю з працею Централі, Інк., яка має на меті будову Народного Дому в Ню Йорку. Можливо, що при добрій волі і усильних змаганнях, праця тих двох установ найде спільний шлях.

Марія Демидчук,
секр. О. К. У. А. О.
в Ню Йорку.

БОСТОН, МАСС.

Бостонські вісти.

Сніговія. — До наших Різдвяних свят тут снігу майже не було. Але як уже почав падати, то так засипав місто й околицю, що 9. лютого станули трамваї, а залізничі потяги доходили з великим опізненням. Деякі частини міста були без світла й телефонів, бо були перервані дроти. А вже про недостачу топлива то нема навіть як розказати.

Першу нагороду як продуцент худоби в Мидлсекс кавнті дістав український фазмер з місцевости Вобурн, Масс., Степан Рокотинець, член 238. в. У. Н. Союзу. Хоч його два сини пішли до армії івін остався лише з чотирма іншими, він так пильнував годування безрог, що на бенкеті 18. грудня, на якім був приявний б. губернатор стейту Л. Солтенстол і інші високі стейтові урядовці. Рокотинець дістав першу нагороду за випас худоби. Є це „Аґріколтюрал Сервис Флеґ фром ди Масачусетс Сосайеті фор промотинґ аґриколтюр". Рокотинець походить з Волині, а почуває себе свідомим українцем. Він пильно читає „Свободу" й інтересується всіми вістями з рідного краю.

Праця для виробу перевязок і бандажів для хворих та ранених вояків з доручення Американського Червоного Хреста йде дальше в салі української православної церкви під ч. 136 Арлінґтон Ст. Що суботи в год. 7. ввечір приходять охочі жінки і працюють під доглядом інструкторок пань М. Каськів, М. Івашко, С. Козак, К. Хропик.

Микола Давискиба.

o

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Забава Відділу Союзу Українок на користь Українського Клюбу в Лондоні.

Відділ ч. 6. Союзу Українок в Америці влаштувало 21. січня б. р. забаву в честь наших синів і доньок, котрі служать в збройних силах Америки заморем. Що таких наших дітей треба по людськи пригорнути до нашого серця, то хай послужить такий приклад: Як прийшов на відпустку з Лондону син наших громадян Олекси й Марії Сорохтей, то я з ним розговорилася і він мені розповів, як чужим він чувся, коли був у Лондоні, в Англії. Але, як довідався,що там є Клюб Українських Канадійських Вояків і пішов там, то почувся, як між своєю рідньою. Почув, як відправляють Службу Божу в нашім обряді, як співають свої рідні пісні, Потім запросили його на обід і тоді він їв наші страви, мав борщ, пироги і йому здавалося, що то його рідна мама йому все те приладила. Казав, що не може ніколи забути того дня.

Наш вояк скоро виїхав, але наші мами, як довідалися про цей Український Клюб в Лондоні, негайно уладили забаву в честь наших синів і доньок, що служать заморем. Забава відбулася в Українськім Народнім Домі при Вилсон і Гудсон евеню. Формально її улаштував від. 6. Союзу Українок Америки, але на неї прибуло багато й нечленок. Із забави прийшло 33 дол., а ті членки, що не могли прийти, склали від себе жертву. І так по $1 склали пані: Теребушка, Ґеруля, Рокович, Стахів, Леско, Біґун, Андрусів, Павлович. По 50 ц. пані: Плюта, Місюра; а по 25 ц.: пані: Бозій і Хміляк, разом $10, з каси доложено $7 і разом $50 вислано на Український Клюб в Лондоні. Усім тим, що нас підтримали, щиро дякуємо, а зокрема ще дякуємо тим жінкам, що попрацювали над цею справою, а це паням: Плюта, Хміляк, Пастущин, Пристайко, К. Шурґот, Теньґа, і Николайко. Дякуємо і всім гостям.

Катерина Андрусів, секр.

ВРАДОВАНИЙ ҐЕН. МЕКАРТУР.—З усміхненого обличчя ґен. МекАртура пізнати, що від вдоволений воєнними операціями проти японського наїздника. Він витається з американськими полоненими, що їх визволили тепер американські війська в Манілі.

Інформації в справі доходового податку

ВАШИНҐТОН. — У відповідь на велике число запитів відносно нового закона про особистий доходовий податок, податковий комісар Джозеф Д. Нюман, молодший, подає, як саме його мають платити чоловіки, жінки і малолітні діти.

„Виїмки для чоловіків і жінок. — Новий закон постановляє, що коли чоловік і жінка виповняювть і звертають податкові папери окремо, то кожне з них повинно окремо подати суму, звільнену від плачення доходового податку. Колиж (а) вони виповняють тільки одні податкові папери, або (б) коли одно з них не має від чого платити доходового податку і не було на удержанні іншого податковця, тоді вони можуть просити про звільнення (екземпшенс) спільно на одних податкових паперах. Колиж прикласти цей закон до жінок, членів збройних сил, то треба мати на увазі, що від перших одержаних ними в часі активної служби кожного року 1,500 долярів, доходового податку взагалі не платиться. Більшість членів збройних сил не мають доходу, від котрого треба платити податок, й їх жінки можуть просити про звільнення від такого.

„Доходи малолітніх дітей. — Новий закон постановляє, що доходи малолітніх дітей, відносно плачення федерального доходового податку, уважаються за їх власні, а не доходи батьків. Тому власне малолітні діти, яких дохід в минулім році виносив 500 долярів, або більше, обовязані виповнити і звернути податкові папери так само, як і дорослі люди. Наслідком цього, батьки виповняючи податкові папери, не потребують включати доходи дітей до своїх.

„Дохід вище 500 долярів. — Люди, яких дохід в минулім році виносив менше ніж 500 долярів, не обовязані виповняти папери в справі доходового податку, але було би добре, якби вони також це зробили. Колиж людина є самотна й її дохід виносив менше ніж 500 долярів, а з котрого доходовий податок був стягнений, то виповнивши податкові папери, стягнений податок буде їй звернений. Жоната людина, якої дохід виносив менше ніж 500 долярів, то безогляду на те, чи з неї стягнули податок, чи ні, вона повинна виповнити і звернути податкові папери спільно з чоловіком (чи з жінкою), бо це вийде їй на користь".

ДО ШАНОВНИХ ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ" І „ЮКРЕЙНІЕН ВІКЛІ"

Як Ви змінюєте адресу, просимо негайно повідомити про це аміністрацію „Свободи". Скоре повідомлення усуває непорозуміння і стримання ґазети. З повідомленням просимо також висилати 10 центів готівкою або почтовими значками на покриття вироблення нового стенсля. Члени і Читачі з Канади зволять присилати **тільки готівку** тому, що канадійських почтових значків не можна виміняти.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З „іменин" тисяча долярів на Дім Ветеранів.

Знаю, що в „Свобоіді" вже нераз писалось, щоб писати до ґазети тільки про такі родинні чи особисті свята, коли на них згадувано добрі й гуманні діла й подбано рівночасно про нові. Отже точнісенько так було в Ню Йорку, в неділю, 18. лютого б. р., коли то люди просто завалили салю школи св. Юра при шестій вулиці, щоби пошанувати з нагоди іменин працю свого пароха, о. ігумена Максима Маркова, ЧСВВ, відомого між нашими громадами місіонара, активного учасника визвольних змагань українського народу. Концерт, влаштований дітьми школи, яку ведуть Сестри Василіянки, як і святочна вечеря, якою проводив як товстмайстер п. Д. Галичин, з многими промовами духовних і світських представників, місцевих і позамісцевих (бо були гості з поблизьких місцевостей та з Філядельфії), мали характер сердечний, а при тому наскрізь діловий, бо все оберталось біля праці, біля того, що осягнено, а що ще треба зробити, щоб скріпити український стан посідання — в душах, та зберігаючи і побільшаючи заразом церковне й народне добро. На ту тему говорив зокрема Отець Ігумен, підкреслюючи, що те, що осягнув завдячує людям, громаді, орґанізаціям, а далі ревній праці Отців Василіян, що з ним працюють, та Сестрам, що так ревно піклуються школою. Згадав, що цей вечір присвячений властиво спопуляризованню справи budови Дому Американсько-Українських Ветеранів, для здійснення якої вже пороблено добрі початки. Видно, що й та справа припала до серця, бо з вечері, збірки та інших дарів прийшло на ту ціль кругло $1,000. Почувши про таку суму, я подумав собі: От таких іменин то таки нам треба, і то якнайбільше!

Л.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Зміна в Українськім Відділі Амер. Червоного Хреста, на рік 1945.

Дня 5-го лютого б. р. відбулись річні збори Українського Відділу Американського Червоного Хреста в Українській Централі, на які прибуло гарне число членкинь. Сперше уряд здав фінансове справоздання із праці за рік 1944. Відтак Анна Настюк подала резиґнацію з предсідательки. По короткій дискусії членкині приняли резиґнацію. Відтак П. Ф. Дорошенко подала резиґнацію з фін. секр., П. М. Настюк з касієрки, а П. В. Максимич з рек. секр. Резиґнації також були приняті. Відтак вибрано виборчий уряд: Анастазія Соколовська, предсідниця, і Анна Стиранець, секретарка. В новий уряд ввійшли: пані Анастазія Соколовська, предс., К. Хеміч заст., В. Максимич, фін. секр., Анна Віннік друга фін. секр., Марія Гладка, скарб., Анна Настюк, рек. секр., Анна Стиранець, заст.

По виборах П. М. Павлусь забрала голос і подякувала старому урядови за щиру працю, та взивала, щоб вони надалі з нами працювали. Членкині зложились і купили дарунок для старого уряду, а новому побажали доброго успіху. На тім збори закінчилися.

А тепер як бувша предсідниця, а теперішня рекордова секретарка, хочу ще додати, що не можу залишити таких членкинь, з котрими я працювала чотири роки і котрі мені довіряли та зі мною щиро працювали. Це ті, котрі не були на зборах. Дякую їм усім за співпрацю. А тепер усі берімся до подвійної роботи: для американської справи і для української. — Тепер зачалась збірка для А. Ч. Хреста — рол-кол. Проситься українські товариства, а властиво взагалі всіх українців давати жертви через Український Відділ, щоби ця жертва була таким чином зарекордована як жертва від українців.

Анастазія Соколовська, предс.,
Анна Настюк, рек. секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Діви Марії, від. 112, повідомляє членів, що спеціяльні збори відбудуться в неділю, 4. березня, зараз по другій Сл. Божій, в гали церковній на Калич ул. Збори відбудуться в справі делеґаток і буде вибір делеґаток на конвенцію У. Н. Союзу. Просимо всіх прийти. — Катерина Ґабрівська, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 3. березня, в годині 7. ввечір, в гали 74 Герис Еве. Обовязком кожного члена є явитись на збори. — С. Бардачевський, секр.-кас.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 4. березня, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в годині 2:30 пополудні. Взиваємо всіх членів прийти на час, бо є справи до вирішення. — М. Галькевич, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Квартальні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, відбудуться в неділю, 4. березня, в годині 3. пополудні, в гали У. Н. Дому на Компалей Гіл. Всі члени повинні прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. — П. Лапчинський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома всім своїм членам, що квартальні збори відбудуться в неділю, 4. березня, в сали парохіяльній, зараз по Сл. Божій. Буде звіт контр. комісії і інших комітетів. Просимо членів прийти на час і вирівнати свої довги. Будуть також важні справи до полагодження. — Уряд.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. лютого 1945 року помер у 63. році життя

СТЕФАН КОЦОЛОВСЬКИЙ,

довголітний член Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176 У. Н. Союзу в Шікаго, Ілл.

Покійний родився в Галичині в селі Ялин, повіт Сянік. Оставив у смутку трьох синів: Михайла, Андрія і Мирослава, який служить у збройних силах, та дочку Анну, девять внуків, брата Михайла і сестру Вікторію. У 1912 р. покійний зорганізував відділ Союзу і був секретарем 10 літ; за його старанням побудовано і церков. Похорон відбувся 14. лютого з погребового заведення до української прав. церкви; в богослуженню було двох священиків. Поховано його на цвинтарі Ман Гоп. — В. Й. П.!

П. Бабяк, секр.

Дня 17. січня 1945 р. померла по довшій тяжкій недузі

АНТОНІНА СКОРЕНЬКА

одна з основниць Сестр. Любов, від. 87 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж.

Покійна походила зо села Різдвяни, повіт Теребовля, Західна Україна; прожила 56 літ. Полишила в смутку сина Теодозія і дочки: Маію, Анну, Стефанію і Емілію. Похорон відбувся 20. січня 1945, з української католицької церкви св. Володимира. — В. ЇЙ Л.!

Анна Гнатюк, секр.

Дня 17. лютого 1945 року померла

ОЛЕНА РОЩІПКА,

молода челениця від. 167 У. Н. Союзу в Толідо, О.

Покійна вступила до Молодечого Депар. в червні 1938. року, а в вересні 1944 року перейшла до старших. Полишила в смутку матір Антоніну, брата Григорія, котрий є у війську за океаном, сестри Верджінію й Ольгу. Похорон відбувся з костела св. Ядвіги; поховано її на Кальварійськім цвинтарі. — В. ЇЙ П.!

Дня 6. лютого 1945 р. помер у 37. році життя

АНДРІЙ СУБТЕЛЬНИЙ,

член Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181 У. Н. Союзу в Менвіл, Р. Ай.

Покійний родився в Менвіл, Р. Ай., малою дитиною виїхав був з родичами до Саджівок, пов. Скалат, Галичина. Там виховався і одружився. В 1938 році вернувся до свого родимого краю, а працюючи зимою при чищенню вікон так перестудився, що попав у невилічиму хворобу. Оставив у смутку родичів, жену й донечку, трьох братів і трьох сестер в старім краю, а тут стрия Дмитра, вуйка С. Шевчука і багато близьких і дальших кревних. Похорон відбувся 10. лютого з погребового заведення при участи членів, кревних і знайомих до укр. прав. церкви св. Стефана. Поховано на укр. цвинтарі в Менвіл, Р. Ай. — В. Й. П.!

П Лапчинський, секр.

ТАРЗАН, ч. 1132. Батіг.

Чорні почали прорубувати джунглі на свій повільний спосіб.

Торвальд став нетерпеливитися. „Скорше! Скорше!" він кричав гнівно.

Потім став їх бити батогом, підганяючи їх працювати що сили стати.

Тубильці посумніли й здивувалися. „Що сталося нашому приятелеви?" шептали.